

ОСВІТНЯ РЕФОРМА ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Одним з пріоритетних завдань Української держави є запровадження та реалізація певних заходів, завдяки яким українська освіта поступово буде приєднана до європейського освітнього простору. Для реалізації цієї задачі було вирішено, що для кожного рівня вищої освіти залежно від спеціальності, а також відповідно до Національної рамки кваліфікацій (НРК) будуть розроблятися стандарти вищої освіти. Розроблені стандарти використовуватимуться для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів або наукових установ. Виходячи з цього кожний вищий навчальний заклад або наукова установа має розробляти навчальний план на підставі освітньої програми за кожною спеціальністю. Цей план буде визначати перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу та форми поточного і підсумкового контролю. Важливою умовою входження України до єдиного Європейського простору вищої освіти є забезпечення академічної мобільності студентів, викладачів і науковців. Отже, інтеграція системи вищої освіти України до європейського освітнього простору відкриває для нашої країни нові можливості, а саме: визнання українських дипломів на міжнародному рівні; спільні освітні та пошукові проекти з європейськими університетами; розширення можливостей молодіжного обміну та навчання молодих українських науковців в Європейських країнах; розроблення нового навчально-методичного забезпечення з використанням інноваційних технологій, які зроблять практичні заняття та лекції цікавими і підвищать творчу активність студентів.

І.Б. Радченко

БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Сьогодні система освіти України набуває складнішої структури, ніж донедавна, наближаючись, передусім, за структурою освітніх і освітньо-кваліфікаційних рівнів до світових стандартів.

Структура освіти включає: дошкільну освіту, загальну середню освіту, позашкільну освіту (палаци, будинки, центри, станції дитячої та юнацької творчості, спортивні школи, студії, бібліотеки, оздоровчі заклади); професійно-технічну освіту, вищу освіту, післядипломну освіту, аспірантуру, докторантуру.

Протягом останніх років система вищої професійної освіти має двокомпонентну структуру. Один з її компонентів – освітня програма в системі підготовки дипломованих фахівців з широкого спектра спеціальностей і спеціалізацій. Вона складалася протягом тривалого часу і забезпечувала навчання працівників, орієнтованих, як правило, на виконання певних професійних функцій. Саме цією системою вищої освіти, основою якої були переважно п'ятирічні програми підготовки фахівців, досить успішно вирішувалася проблема забезпечення кадрами всіх галузей народного господарства. За необхідності для наукомістких спеціальностей терміни підготовки збільшувалися до шести років, і сьогодні ця програма превалює в системі вищої професійної освіти.

В умовах реалізації вітчизняної системи підготовки фахівців з урахуванням положень Болонського процесу – чотири- і шестирічні основні освітні програми підготовки бакалаврів і магістрів відповідно, а також включаються в даний час у плановану систему багаторівневої підготовки як третій ступінь аспірантура і докторантура, які поки належать до післявузівської освіти.

Нова складова освітньої системи включає чотирирічний бакалаврат як частину шестирічної освітньої програми підготовки магістрів, що орієнтована на фундаментальну міждисциплінарну освіту. При такому підході виникає можливість підняти на новий рівень якість навчання. Йдеться не тільки про необхідність професійних обов'язків, а й про розвиток творчих можливостей особистості, активізацію глибинних джерел її інтелектуального потенціалу. Це складна проблема, вирішення якої вимагає об'єднання сил усіх учасників навчально-виховного процесу. Багаторівнева система вищої професійної освіти відкриває нові можливості підвищення рівня інтелекту суспільства, підготовки професіоналів високого класу, фахівців-дослідників у різних галузях науки і техніки.

Професійна підготовка у виші передбачає, з одного боку, оптимізацію навчання, яка дозволяє найбільш доцільно побудувати освітній процес, правильно відібравши і організувавши навчальний матеріал, а з іншого – активізацію, де основна увага приділяється створенню сприятливих умов для навчання.

Впровадження багаторівневої системи вищої освіти продиктовано логікою розвитку самого суспільства, необхідністю безперервної освіти в сучасних умовах. Воно спрямоване на розширення доступності вищої освіти і дає змогу задовольняти освітні запити молоді залежно від здібностей, бажання і можливостей; збільшує права людини на індивідуальний вибір характеру, змісту і рівня освіти. Право вільного переходу з однієї спеціальності на іншу, з одного вишу в інший вносить елемент гнучкості і соціально захищає людину, створює умови для швидкого реагування вищої школи на питання виробництва, науки і культури.